

Vår referens
Andreas Lundin, 060-18 74 79

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Trygghet för EU-åklagare i Sverige Ds 2022:25

Statens tjänstepensionsverk (SPV) har tagit del av rubricerad promemoria. SPV tillstyrker utredningens förslag i för SPV relevanta delar.

SPV lämnar kommentarer till den delen av utredningens förslag som avser social trygghet enligt kollektivavtal (avsnitt 12.3) och svarar utifrån myndighetens uppdrag som administratör av statliga tjänstepensioner och statlig tjänstegrupplivförsäkring. I SPV:s uppdrag ligger även att debitera myndigheter och andra arbetsgivare som är anslutna till de statliga avtalsförsäkringarna premier. Till viss del berör kommentarerna sådant som redovisas i andra delar av utredningen. I övrigt har SPV inga synpunkter på förslagen i promemorian.

De svenska europeiska delegerade åklagarna ska enligt promemorian vara anställda både av den Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) och i det svenska åklagarväsendet. Åklagarna ska vara placerade vid Ekobrottsmyndigheten. Enligt promemorian (avsnitt 12.3) föreslås att *”Ekobrottsmyndigheten ska tillämpa bestämmelser om social trygghet, pension och försäkringskydd i kollektivavtal som myndigheten är bunden av på svenska europeiska delegerade åklagare till den del motsvarande förmåner inte betalas av Europeiska åklagarmyndigheten. Tillämpningen ska baseras på att åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten och den ersättning åklagaren skulle ha haft då. Ekobrottsmyndigheten ska årligen besluta om vilken månatlig ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten”*.

Av promemorian framgår att det i första hand bör vara kollektivavtalsparterna som i kollektivavtal säkerställer att åklagarnas rättigheter består. I fall detta inte kommer att hanteras genom kollektivavtal så lämnas i promemorian ett förslag på bestämmelse i förordning för att garantera åklagarnas rättigheter enligt kollektivavtal. SPV:s kommentarer lämnas utifrån den föreslagna författningstexten i relation till nuvarande innehåll i gällande kollektivavtal.

I anställningen vid Ekobrottsmyndigheten omfattas åklagarna av kollektivavtal som SPV administrerar. För åklagarna gäller för tjänstepension Pensionsavtal för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet (PA 16) och för tjänstegrupplivförsäkring Avtal om statens tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S).

Nedan följer en beskrivning för promemorian relevanta delar av PA 16 och TGL-S inklusive SPV:s överföringskrav för inrapportering av anställningsuppgifter

enligt PA 16. Därefter lämnas SPV:s kommentarer i förhållande till promemorians förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten.

PA 16

PA 16 består av två avdelningar; Avdelning I för arbetstagare födda 1988 eller senare och Avdelning II för arbetstagare födda 1987 eller tidigare. Under de närmaste åren torde Avdelning II vara de bestämmelser som är relevanta för berörda åklagare.

Avdelning II

Premier för *premiebestämd ålderspension* tillgodoräknas varje månad och beräknas på utbetald lön i anställningen. Premier tillgodoräknas även vid vissa ledigheter, bl.a. vid ledighet till följd av sjukdom efter det att sjuklöneperioden enligt lagen (1991:1047) om sjuklön upphört. Vid ledighet är grundprincipen att premier beräknas på den fasta lönen i anställningen.

Den premiebestämda ålderspensionen finansieras genom att arbetsgivaren löpande varje månad betalar premie för pensionsförsäkring.

Förmånsbestämd ålderspension bestäms utifrån pensionsgrundande lön, tillgodoräknad tjänstetid och pensionsnivå (i procent utifrån födelseår). Som pensionsgrundande lön gäller bl.a. arbetstagarens fasta lön eller motsvarande oavsett om den har betalats ut eller inte. Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas bl.a. tid då PA 16 eller tidigare statligt kollektivavtal om tjänstepension gällt för arbetstagaren. Vid hel tjänstledighet utan lön tillgodoräknas pensionsgrundande tjänstetid under högst åtta månader. Tid med hel tjänstledighet med annan tjänstepensionsrätt räknas dock inte. För varje månad en arbetstagare är anställd intjänas pensionsrätt i förhållande till en beräknad slutlig ålderspension. Vid pensionsåldern 65 år är den intjänade pensionsrätten lika stor som den slutliga ålderspensionen. Om arbetstagaren avgår innan det att denne uppnått pensionsåldern sätts den intjänade pensionsrätten i fribrev.

Pensionsrätt för förmånsbestämd ålderspension finansieras genom att arbetsgivaren löpande varje månad betalar individuellt beräknad sparpremie till SPV.

Avdelningen ger även rätt till *sjukpension* och *efterlevandepension*.

Sjukpension och efterlevandepension finansieras genom att arbetsgivaren löpande varje månad betalar kollektiv riskpremie till SPV.

För tid med hel tjänstledighet med annan pensionsrätt betalar arbetsgivaren ingen sparpremie. Detsamma gäller efter åtta månader med annan hel tjänstledighet utan lön. Arbetsgivaren fortsätter dock att betala kollektiv riskpremie under tjänstledigheter.

Avdelning I

Ålderspension enligt avdelningen är helt premiebestämd. Premier för *premiebestämd ålderspension* tillgodoräknas varje månad och beräknas på utbetald lön i anställningen. Premier tillgodoräknas även vid vissa ledigheter. Avdelningen ger även rätt till *sjukpension* och *efterlevandepension*.

TGL-S

Avtalet gäller för arbetstagare för vilka Arbetsgivarverket har rätt att sluta kollektivavtal om avlöningsvillkoren. Försäkringsskyddet gäller även under tjänstledighet.

Tjänstegrupplivförsäkring finansieras genom att arbetsgivaren löpande varje månad betalar kollektiv TGL-premie till SPV. Arbetsgivaren betalar TGL-premie även för tid med hel tjänstledighet.

Överföringskrav enligt PA 16

Arbetsgivarna inom det statliga avtalsområdet ska till SPV leverera de anställningsuppgifter som myndigheten behöver för att beräkna förmåner enligt PA 16. Leveranserna sker månadsvis och ska följa de av SPV utfärdade överföringskraven. Enligt kraven ska arbetsgivaren bl.a. lämna uppgifter om anställningstid, fast lön, vissa tjänstledigheter och premier till den premiebestämda ålderspensionen.

Uppgifterna används även för att beräkna de premier arbetsgivarna varje månad ska betala för sina anställda, bl.a. spar- risk- och TGL-premie.

SPV:s kommentarer till förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten

Enligt promemorian bör det föreskrivas i Ekobrottsmyndighets instruktion att *”Ekobrottsmyndigheten ska tillämpa bestämmelser om social trygghet, pension och försäkringsskydd i kollektivavtal [...] till den del motsvarande förmåner inte betalas av Europeiska åklagarmyndigheten”*.

I promemorians avsnitt 5.1 om Eppo-förordningens personalbestämmelser framgår att åklagarna ska vara anställda som särskilda rådgivare. Vidare står att den som anställs som särskild rådgivare inte har rätt till sociala förmåner, pension eller försäkringsskydd från EU. SPV uppfattar det därmed som att Eppo till åklagarna varken betalar för tjänstepension eller för tjänstegrupplivförsäkring. Det innebär att Ekobrottsmyndigheten *i sin helhet* ska svara för att upprätthålla rätten till tjänstepension och försäkringsskydd för tjänstegrupplivförsäkring enligt gällande kollektivavtal. Ett fastställande av en partiell rättighetsförlust – något som inte är oproblematiskt vid en jämförelse av olika pensionssystem – hade försvårat tillämpningen avsevärt.

Av förslaget följer vidare att *”[t]illämpningen ska baseras på att åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten och den ersättning åklagaren skulle ha haft då”*.

Tjänstepension ska därmed tillgodoräknas som om åklagaren inte hade varit tjänstledig från Ekobrottsmyndigheten. Detsamma gäller för upprätthållande av försäkringsskydd för tjänstegrupplivförsäkring.

Eppo ska enligt promemorians avsnitt 9 betala ut åklagarnas hela lön, även för den tid de ägnar sig åt verksamhet för Ekobrottsmyndigheten. Enligt PA 16 Avdelning II tillgodoräknas premier till *premiebestämd ålderspension* beräknade på *”utbetald lön i anställningen”*. Eftersom det för åklagarna inte kommer att utbetalas någon lön i anställningen (inom det statliga avtalsområdet) sker heller inte någon tillgodoräkning av premier. För att upprätthålla rätten till premiebestämd ålderspension måste då Ekobrottsmyndigheten beräkna premier utifrån den

lön som skulle ha utbetalats om arbetstagaren inte hade varit tjänstledig. För att de beräknade premierna ska tillgodoräknas åklagarna krävs att Ekobrottsmyndigheten levererar uppgifter om dessa premier till SPV. Vid vissa ledigheter beräknas premier utifrån fast lön. För att Ekobrottsmyndigheten ska kunna följa pensionsavtalet i den delen krävs att åklagaren anmäler viss frånvaro, bl.a. längre sjukledighet, till Ekobrottsmyndigheten.

För beräkning av pensionsrätt för *förmånsbestämd ålderspension* används den pensionsgrundande lönen. I den ingår (1.) arbetstagarens fasta lön i anställningen oavsett om lönen har utbetalats eller inte. Därmed påverkas inte den fasta lönen av att en åklagare är tjänstledig från Ekobrottsmyndigheten. I den pensionsgrundande lönen ingår även (2.) andra kontanta avlöningsförmåner i anställningen (lönetillägg) som har utbetalats till arbetstagaren. Ekobrottsmyndigheten bör därmed fastställa belopp för de lönetillägg en åklagare skulle ha haft om denne inte hade varit tjänstledig och därefter leverera uppgift om detta till SPV.

Pensionsrätt för förmånsbestämd ålderspension är även beroende av antalet månader som arbetstagaren kan tillgodoräkna sig som pensionsgrundande tjänstetid. För tid med hel tjänstledighet med annan pensionsrätt sker ingen tillgodoräkning av tjänstetid. Är arbetstagaren helt tjänstledig utan annan pensionsrätt får tjänstetid tillgodoräknas under högst åtta månader. Det innebär att en åklagare som är tjänstledig för deltagande i Eppos verksamhet får tillgodoräkna tjänstetid, och därmed även tjäna in förmånsbestämd pensionsrätt, under åtta månader. För att en åklagare ska få behålla sina pensionsrättigheter under hela tjänstledigheten måste Ekobrottsmyndigheten i detta sammanhang bortse från förekomsten av sådan ledighet. Myndigheten ska därmed inte leverera uppgift om sådan tjänstledighet till SPV. Är en åklagare partiellt tjänstledig tillgodoräknas pensionsgrundande tjänstetid fullt ut. Sådan uppgift kan därmed levereras till SPV utan att det påverkar beräkningen av den förmånsbestämda ålderspensionen.

I förslaget framgår även följande. ”*Ekobrottsmyndigheten ska årligen besluta om vilken månatlig ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten*”.

PA 16 är uppbyggt utifrån att premier till premiebestämd ålderspension tillgodoräknas månadsvis vilket även gäller för löpande intjänande av pensionsrätt för förmånsbestämd ålderspension. Anställningsuppgifter som arbetsgivaren ska leverera i enlighet med SPV:s överföringskrav ska därmed levereras löpande för varje månad. Om Ekobrottsmyndigheten årligen *i förväg* beslutar om vilken ersättning (lön och lönetillägg) en åklagare skulle ha haft om denne enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten bibehålls pensions- och försäkringsskyddet i den statliga anställningen. Ekobrottsmyndigheten kan därmed för varje månad en åklagare är tjänstledig garantera att avsättningar till pension och beräkning av pensionsrätt sker på samma sätt som om denne inte hade varit tjänstledig. Premier till premiebestämd ålderspension avsätts då i rätt tid och hanteringen av förmånsbestämd pensionsrätt, inklusive arbetsgivarens inbetalningar av sparpremie, kommer att ske utan retroaktiva inslag.

Rätten till *sjukpension* och *efterlevandepension* är inte beroende av förekomsten av tjänstledighet och kommer därmed att kvarstå i sin helhet. Så länge Ekobrottsmyndigheten levererar den pensionsgrundande lönen i enlighet med

ovan nämnda redogörelse kommer det förmånsbelopp som utfaller vid eventuellt försäkringsfall inte att vara mindre än om åklagaren inte hade varit tjänstledig. Även rätten till försäkringsskydd i form av *tjänstegrupplivförsäkring* enligt TGL-S kvarstår under tjänstledighet. Finansieringen av dessa delar påverkas inte av tjänstledigheter, vilket därmed även inkluderar åklagare som är tjänstledig för deltagande i Eppos verksamhet.

Under den tid åklagaren är tjänstledig från Ekobrottsmyndigheten för arbete i Eppo ska Ekobrottsmyndigheten till SPV betala premier för åklagarnas pensionsförmåner och försäkringsskydd enligt de statliga avtalsförsäkringarna. Premierna beräknas utifrån den tillämpning Ekobrottsmyndigheten har att följa enligt den i promemorian föreslagna bestämmelsen.

De personer som berörs av förslaget i promemorian är få. Enligt utredningen antas att det vid varje tidpunkt kommer vara högst två personer som arbetar som svenska europeiska delegerade åklagare. SPV anser det därmed som uteslutet att utveckla särskilt systemstöd, likaså att förändra nuvarande system, för administrationen av tjänstepension och försäkringsskydd för de personer som berörs. Därav den föreslagna hanteringen ovan. Av den framgår att Ekobrottsmyndigheten i sin inrapportering av anställningsuppgifter till SPV behöver göra vissa avsteg från gällande överföringskrav för att på så vis kunna uppfylla villkoren i den föreslagna bestämmelsen. SPV vill lyfta fram att Ekobrottsmyndigheten i detta bör föra en nära dialog med myndigheten för att säkerställa att den administrativa hanteringen uppfyller sitt syfte. Det gäller även om det i kollektivavtal skulle tillkomma aspekter som inte har hanterats i detta yttrande. SPV ställer sig positivt till ett sådant samarbete.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Maria Humla efter föredragning av produktspecialisten Andreas Lundin.

Maria Humla

Andreas Lundin